

KÖNYVNAPI TANULSÁGOK

Szólóból is lehet bort csinálni, tiszta irodalom is lehet jó üzlet: bizonyítja a mostani könyvnap. Még nem az, amit szeretnénk, messze állunk tőle, de már elindultunk feléje. Közönségünk még bátorítalan, tapogatózó: elrontották ízlését, félrecsavarták józan ítélőképességét, még mindig a liberális hírharsonákkal felsújt «nagyságok» szédületében tévelyeg, még mindig fel kell világosítani arról (gyakorta visszatérő jelenet volt ez a három könyvnapon), hogy ez vagy az a valaki nem hozzánk tartozik, hanem idegen szellemiség szálláscsinálója volt a magyar parnassuson. Ilyenkor — a csodálkozó arcok láttára — derült ki, hogy milyen tájékozatlan az olvasóközönségünk egy része, mennyire nem ocsudott fel még a közelmúltban beszórt mákony bódulataiból, mennyire rabja még meghaladott ítéleteknek. De az idők megváltoztak! A keresztény magyar irodalom az idén végre elfoglalta a helyét, ama forgalmas és előkelő helyeken, amelyek még a tavaly is gögös fellegvárai voltak Budapestünk bizonyos városrészei sajátos szellemiségének. Az igazi magyar szellem végre napos oldalra került a mellékutcák félreszoritottságából. De ez csak a kezdet. Voltak szép számmal az önérzetre jutott magyar közönségből, akik felkeresték a könyvsátrakat, vásároltak. Az erkölcsi és anyagi eredményt, bár meglepő, letarol minden pesszimizmust, mégse tartjuk elengedőnek. Mert még többen voltak, akik távolmaradtak, akik kivánatukkal eltévesztették az ajtót nálunk, s olyanok is, akik hazabeszélve és az elmúlt aranjuzei szép napokat siratva méltatlankodtak, hogy «kitűrták» jogos örökökből az eddigi gazdákat.

A tényeken azonban nem lehet vál-

toztatni. Egy bizonyos: a jég megtört. A vérbeli magyar író mindig tudta a kötelességét a közönséggel szemben. Most az utóbbin a sor, hogy tanúságot tegyen szolidaritásáról, megértéséről, műveltségéről, mely nélkül igazi irodalmi élet, öntudatos magasabb nemzeti szellem nem virágozhatik.

S ez a tanúság nem is fog elmaradni.

Mme Sans-Géne

ELSZÓLÁS

Még Páris német megszállása előtt riportot olvastam a Notre Dame nemzeti könyörgő körmenetéről egyik pesti lapban. Az aláírás már némi gyanút ébresztett bennem, s a cikkben is megzavartak olyas kitételek, mint amelyek pl. «delután háromkor kezdődő miséről» szóltak. De azíán megenyhültem: e n n y i tájékozatlanságot csak elnézhetünk bizonyos elemeknek, akik a korszakforduló dübörgő eszmeáramlatai elől olyan buzgósággal igyekeztek elbújni az általuk még nem is olyan régen ócsárolt «klerikalizmus» palástja alá. Egyik mondat azonban a modoros stílusvirágok hatalmában is önmagára árulkodva előugrott. Arról van itt szó, hogy négy pap viszi a vállán Szent Genovéa ereklyéit. A szerző ezt így írja le: «Nehéz selyemlepel födi az aranyládkát, talán n i n c s i s b e n n e s e m m i, csak a tradíció és rajongás». Hogyan is mondja Lucifer az Ember Tragédiájában? «Nem adhatok mást, csak ami lényegem». Nos, az a — jelenlegi körülmények miatt — bizonytalan tartózkodási helyű cikkíró sem adhat mást, mint ami a «lényeg». Hiába minden, jóakarát, igyekvés, csunyán elszólja magát. Nem lehet egy szájból hideget és meleget, hitet és tagadást fújni egyszerre. Igen ismerős nekünk ez a pesti gyökerű szkepticizmus, minden felülemelkedni akaró cinizmus,

amely nálunk — emlékszünk még reá — a Szent Jobbról gyártott izetlen, vallásgyalázó és nemzeti érzést tipró kabaré-szellemességeket. S éppen akkor mutatja meg magát igaz valójában ez az idegen szellemiség, amikor nagyon konstruktív és hívő a k a r lenni. Tiszteljük a franciák nemes nemzeti fájdalomát, de ez méltóbb tolmácsolást érdemelt volna. Mert éppen ez a «laikus» felfogás kezdte ki Szent Genovéva, Jeanne d'Arc nemzetének hitét, lelki integritását, s ez az oka annak, hogy ma német diszország áll az invalidusok templomában, Napoleon sirjánál... **Paquino**

A SZAKSZERŰ ÉS ALAPOS VÁLASZ

Az egyik hétfő reggeli ujság eredeti rovattal lepte meg közönségét «Hétfő Reggel Világpostája» sokat ígérő címmel. A kackiás kis bevezetésben többek között a következő súlyos ígéret hangzik el: «Korszerű új rovatunk megfontolt, alapos és szakszerű választ ad előfizetőink és olvasóink minden olyan kérdésére, amely közérdeklődésre tarthat számot...»

A «Három királyok, Győr» jelígeire adott válaszból például megtudjuk, hogy X. Krisztián, Dánia és

Izland királya a legmagasabb természetű élő uralkodó. Pontosán 2.02 méter. De a kitűnő rovat irodalmi műveltséget is sugároz. «Filmirodalom, Budapest» jelíge a következő válasz érkezik: «Lady Rothschild, Wertheimstein Rózsika londoni címe: 148. Piccadilly». A legnagyobb érdeklődést mégis az a szakszerű és alapos válasz kelti bennünk, amelyet John Galsworthyról ad a jólértésült lap. Ime a válasz: «John Galsworthy londoni címe Grove Lodge Hampstead N. W. A Forsyte Saga szerzője, 72 éves...» **L. E.**

SENKIFIA

Ezt a különös díszítő jelzőt egyik képes családi lap ajándékozta Janus Pannoniusnak, a Mátyás király udvarában élt híres humanista költőnek. Nyilván jellemezni szándékozván Mátyás demokratizmusát és haladó szellemét. Csakhogy a súlykot kicsit elvetette. Ugyanis, ha Csezmicei János nem is származott éppen oligarcha-családból, apai és anyai ágon is nemesi származású volt, familiája rokonságban a Garázdakkal és Hunyadiakkal, nagybátyja Vitéz János váradi püspök, tehát: „senkifianak“ aposztrofálni erős és alapos tájékozatlanságra vall. **P.**